

Nieuwjaarsdag 2017 - Een nieuw jaar – een nieuw begin?

Lezing: Numeri 6 : 22 – 27

Zou dat kunnen: op deze nieuwjaarsdag opnieuw beginnen?

Soms wil ik wel even opnieuw beginnen.

Bijvoorbeeld als ik een onhandige opmerking heb gemaakt of geschreven.

Zo'n opmerking waar ik 's avonds in bed nog over doordenk en dan hele scenario's in mijn hoofd afdraai, 'als ik nou...',

en er steeds weer op uitkom dat ik het anders had moeten doen.

Ik weet het, het is te makkelijk, zulke achteraf praten.

Maar opnieuw beginnen zou dan best fijn zijn.

Een nieuw jaar is begonnen – het jaar 2017.

Misschien is dat een mooie gelegenheid om een nieuw begin te maken.

Want aan het begin van een nieuw jaar worden weer heel wat voornemens gemaakt.

Meer sporten, minder snoepen, minder tijd verdoen op facebook, meer tijd nemen voor familie, afkicken van een verslaving, van nicotine, van alcohol, van computerspelletjes, meer wandelen met iemand die dat zo graag samen doet. Of misschien wel wat meer tijd vrijmaken om aandacht te geven aan jezelf,/ aan een ander/ of misschien aan God.

Een nieuw begin, dat kan de wereld óók wel gebruiken.

Bij goede voornemens ben je er tenminste zelf nog bij: het hangt van jou af of je het waarmaakt.

Maar op de wereld heb je niet zoveel invloed.
Ik kan me wel voornemen dat er in 2017 geen dodelijke
aanslagen worden gepleegd,
maar iedereen snapt dat mijn voornemen daar niets aan
verandert.
Als het om de wereld gaat, heb je niet zoveel aan goede
voornemens,
dan kun je alleen maar hopen:
hopen op een jaar zonder bloedvergieten,
hopen op vrede en vrijheid,
hopen op een rechtvaardige wereld,
hopen op een nieuw begin.

Maar brengt 2017 echt zo'n nieuw begin?
Misschien goed om dan eens terug te kijken:
heeft 2016 een nieuw begin gebracht?
Ik ben bang dat dat tegenvalt.
Veel goede voornemens zijn al binnen een maand gesneuveld.
Vrede in de wereld lijkt alleen maar verder weg te zijn.
Natuurlijk zijn er ook mooie dingen gebeurd in 2016,
maar een echt nieuw begin was het niet.
Prediker heeft gelijk:
'wat er was, zal er altijd weer zijn,
wat er is gedaan, zal altijd weer worden gedaan.
Er is niets nieuws onder de zon.'

Moeten we het dan maar opgeven,
dat verlangen om opnieuw te beginnen, naar een nieuwe start?

Maar op deze dag, zondag, Nieuwjaarsdag, zijn we ook hier in
de kerk gekomen.

En een mens kan een nieuwjaar slechter beginnen, vindt u ook niet?

Elkaar hier ontmoeten, elkaar een gelukkig nieuwjaar wensen, mensen moed geven bij het begin van een jaar.

Aan het begin van het nieuwe jaar, wensen we elkaar volgens goede gewoonte, alle goeds toe. Gezondheid voorop, en geluk en voorspoed daar vlak achteraan. En misschien is er in uw/jouw leven ook wel alle reden om veel te wensen te hebben, of om veel goeds toegewenst te worden. Zal het nieuwe jaar ook een gezegend jaar worden?

Niet voor niets lezen we juist op deze Nieuwjaarsmorgen die bijzondere zegentekst uit Numeri.

Dat heb ik niet zelf verzonnen, ook dat is goede traditie. Al eeuwen door staat deze prachtige tekst, bekend als de priesterzegen van Aäron, op het leesrooster van de kerken. Ze klinkt bovendien bijna altijd aan het einde van iedere dienst.

Aan het begin van het nieuwe jaar klinkt in de kerken in en naast alle goede wensen, ook een zegenwens. Juist een zegenwens. Een gelukkig Nieuwjaar, en een gezegend Nieuwjaar. Maar wat is dat eigenlijk: Een gezegend leven of bestaan?

En wat betekent het nu als je dat toegewenst krijgt? Gebeurt er dan ook iets? We weten allemaal dat zegen wat anders, of in ieder geval meer is dan enkel voorspoed en geluk.

Ook al nemen we het soms makkelijk in de mond, we noemen iemand 'een gezegend mens': Als iemand maatschappelijk geslaagd is, succesvol is, kinderen heeft en rijkdommen verzameld.

Alsof iemand die dat allemaal niet heeft, ook niet gezegend zou kunnen worden, en door God overgeslagen wordt.

Maar wat is de zegen dan wel? Is het een wens, een bede? 'Moge de Heer u zegenen en beschermen', zoals de Nieuwe Bijbelvertaling leest, of is het een toezegging, een belofte die uitkomt: 'De Heer zegene en behoede u'?

In wezen gaat het in het hele geloof, denk ik, ook daarom. Een gelovige zal heus niet meer succes en voorspoed tegenkomen dan iemand die niet gelooft. Dat weten we allemaal wel. Maar toch hopen, geloven en vertrouwen we - als gelovigen - erop dat eens, ooit, alles goed zal komen.

En zo'n geloof kan je kracht geven, om het leven hier en nu toch beter aan te kunnen. En zo is het met de zegen ook. Dat is meer dan een wens alleen. De zegen kan een kracht worden die nu al werkt in je leven, om wat er je beloofd wordt. Ons wordt toegezegd.

Zoals iemand eens zei: De zegen houdt het midden tussen een gebed en verkondiging. Het is verwachting, een wens en tegelijk gaat er in de zegen ook al iets in vervulling van wat je toegebeden wordt.

Daarom is de zegen aan het einde van de dienst voor zoveel mensen ook zo belangrijk. Je krijgt heus geen kant en klaar pakketje geluk of voorspoed mee, en het is ook geen magisch moment, maar toch... je krijgt iets van de kracht mee waar in de dienst over gesproken, gezongen en het geloof in beleden is. En al word je door de preek niet aangesproken, kun je met de liederen niet meezingen, dan is er gelukkig nog de zegen. En ik merk het zelf ook, hoezeer mensen belang hechten aan juist die zegen.

Zonder zegen zullen we niet gaan...

Maar hoe zegent God ons dan? Als het niet om succes gaat, niet alleen maar voorspoed is, wat dan wel? En wat is zegen, als je in jouw leven zoveel mee moet maken dat precies het tegenovergestelde lijkt te zijn? Wat betekent het in hemelsnaam, dat wij vandaag horen van een 'gezegend Nieuwjaar'? Misschien gaat de zegen niet over geluk en welzijn. In ieder geval niet in eerste instantie, alsof er een logisch/direct verband is. Maar natuurlijk mag je jezelf wel gezegend weten als het je goed gaat, en je gezond blijft. Maar misschien houdt de zegen ons wel veel eerder een spiegel voor. Juist ook als het leven niet alleen maar 'beter' en 'meer' blijkt te zijn. Juist als we de naakte waarheid van het leven ondervinden. Dan is er soms toch die 'kracht uit den hoge', een stille aanwezigheid. Zoals de dichteres van het overbekende gezang dichtte, terwijl ze ongeneeslijk ziek was: 'Wat de toekomst brengen moge, mij geleidt des Heren hand.' Zegen is geen succes dus. Of in ieder geval, daar begint het niet mee. Zegen begint, gebeurt, daar waar de mens mens is, in alles van het leven. Klein, kwetsbaar en ook in pijn en gemis.

Je bent een gezegend mens, als je kunt ervaren dat God zelf met je mee gaat, en je niet alleen laat. De zegen-woorden uit Numeri zijn bovendien gegeven aan het volk in de woestijn. Juist op de plek waar het leven zo onzeker is, broos en kwetsbaar. Juist daar kan zo'n zegen gaan werken.

En hoe goed is het dan / dat wij
dat we als gezegende mensen
dit jaar 2017 kunnen beginnen.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger